

ט"ו מנחם אב ה'תשע"ט 16.8.19

מגזין מס' 540

ערב שבת נחמו פרשת ואתחנן

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייך כסנא

להאיר את העולם באורות מיושבים ב(ריבוי)כלים

תמליל מעובד מתוך שיעורי הרב כלב

- אין להציב לעצמנו רף צפיות גבוה מדי, שמא תשתבש דרכנו בשל קדחתנות יתר - אובססיביות הנובעת מגישה של 'הכל או לא כלום'... ('אורות דתהו').
- והרצוי הוא: על האדם אכן לפעול ככל יכולתו באופן של נתינת המיטב, אך בדרך מיושבת ומאוזנת מצד ידיעתו את מגבלותיו ומקומו האמיתי.
- ולפיכך, על פי הכלל שאי אפשר לו לאדם להצטיין בכל התחומים, ראשית לכל יש להתמקד בענין עיקרי אחד.
- ובו לפעול: מחד, בחיות ובמרץ הנובעים מאמונה חזקה בצדקת הדרך, אך מאידך, עם שתי רגליים על הקרקע, באופן המועיל להתקבלות המסרים ע"י העולם, כפי שהוא במציאותו וגדריו ('אורות דתהו בכלים דתיקון'):
- אמנם, התנאי לכך: עלי תמיד להתייחס אל עצמי (לכל אורך הדרך, ובפרט בשלבים מתקדמים), כאל אדם כלל לא מושלם המתקדם בכיוון טוב - באופן שבעבודתי היום משתדל אני (בכל האמור) להיות מעט איכותי יותר ביחס לרמת איכות עבודתי אתמול... ומובטחים אנו כי כשפועלים כך בהתמדה יום אחר יום לאורך ימים ושנים טובות, הרי "פרוטה לפרוטה מצטרפת לחשבון גדול"!!!

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

שימו לב - שיעור חדש בירושלים: מידי יום שני בערב בשעה 21:45, יתקיים בסטודיו 'רישייפ' (רחוב דרך החורש 90 רמות ב').

☆ השיעור לנשים ולגברים ☆ דמי השתתפות בהוצאות 20 שח ☆ כיבוד קל במקום!

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ט"ו-באב (רקע, הלכה ומנהגים)

עד לחורבן בית המקדש היה ט"ו באב 'יום טוב', כפי שנאמר בתלמוד: "אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהם בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן (בגדים) שאולים, כדי לא לבייש את מי שאין לה, ובנות ירושלים יוצאות וחולות (רוקדות) בכרמים. ומה היו אומרות: "בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך? אל תיתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה. שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל". באותם ימים נהגו ביום זה, כאמור, מנהג 'יום טוב'. עונת הקציר תמה, התבואה כבר נאספה לגרנות, גם הפירות נקטפו ואוחסנו במחסנים. עתה, מתוך הכרת תודה לבורא, נתפנו אבותינו להתמסר ללימוד התורה, ביום ובלילה; אומרת על כך הגמרא במסכת תענית: "מכאן ואילך, דמוסיף יוסיף", ורש"י מפרש: "המוסיף לילות על הימים, לעסוק בתורה - יוסיף חיים על חייו".

ב. יום שהותרו השבטים להתחתן זה בזה; הותר שבט בנימין לבוא בקהל.

שני איסורי חיתון היו בעם:

האחד - מימי משה רבינו: בת שירשה מאביה נחלה, לא הותר לה להינשא אלא לבן שבטה בלבד (כדי למנוע מעבר הנחלה משבט לשבט), וכמסופר במעשה 'בנות צלפחד'.

השני - אחרי מעשה 'פילגש בגבעה', נשבעו ישראל לאמור: "איש ממנו לא יתן בתו לבנימין לאשה". מאז לא יכלו בני שבט בנימין לבוא בקהל ישראל.

שני האיסורים, אף שנעשו כהלכה, היו קשים לישראל בשל האיסור להתחתן אלה באלה.

ברבות הימים, כשהוגדשה הסאה, ישבו החכמים על המדוכה, דרשו את המקראות והוכיחו שהאיסורים שייכים רק לגבי אותו דור בו התרחש המעשה האמור. אזי, באותו היום (- היה זה בחמישה עשר באב), בוטלו שני האיסורים כאחד.

הגמרא מפרטת חמישה (ששה) אירועים היסטוריים טובים שאירעו במהלך הדורות לעם ישראל ביום ט"ו באב:

א. יום שפסקו בו מתי המדבר:

למן היום בו נגזר על דור המדבר כי לא יכנסו אל הארץ המובטחת, מתו בכל תשעה באב חמישה עשר אלף מהם במדבר. כאשר חפרו ט"ו האלפים האחרונים, כמדי שנה, את קבריהם ונכנסו לתוכם בליל תשעה באב, לא ידעו כי נתבטלה הגזירה מעליהם (בשל היותם אחרוני הגזירה האמורה).

בתשעה באב עם שחר כשהתעוררו משנתם, עדיין לא ידעו כי נבדלו לחיים, וחשבו שמא טעו בחשבון הימים, והיו נכנסים שוב ושוב לקבריהם עוד חמישה לילות.

ומשהגיע ט"ו באב וראו את הירח במלואו, ידעו כי חשבונם אכן היה נכון וכי בטלה מעליהם הגזירה. על כן עשו יום זה 'יום טוב'.

פוסקים מלכרות עצים. זאת משום שמיום זה ואילך תשש כחה של חמה וכבר אינה מייבשת את העצים הכרותים במהירות, ומעתה עלולים להיכנס בהם תולעים ויפסלום למזבח.

לפיכך בט"ו באב, משהשלימו את המצוה וכבר הכינו די עצים למערכה עד הקיץ הבא, עשו אותו יום שמחה. והיו קוראים אותו 'יום תבר מגל', כלומר – יום 'שבירת' הקרדומות (=גרזינים). כלומר, שמיום זה לא ייעשה בהם עוד שימוש בשנה זו).

ה. יום שניתנו בו הרוגי ביתר לקבורה:

כשהחריב אדריאנוס את העיר ביתר, התעלל באכזריות נוראה בהרוגים וגידר בגופותיהם את כרמו הגדול מכל רוחותיו, לאורך שבעים ושנים מיל. והיה כבודם של הרוגי ישראל מחולל עד אשר בא מלך אחר והתיר להביאם לקבורה, ואותו היום היה חמישה עשר באב.

באותה שעה תקנו חכמים ברכת 'הטוב והמטיב' בברכת המזון. 'הטוב' – שלא הסריחו, 'והמטיב' – שניתנו לקבורה.

ברכה זו נקבעה גם לשותה יין משובת, זכר לאותו הנס שהיה אצל כרם היין..

ט"ו באב – הלכה ומנהג

בט"ו באב נוהגים מקצת 'יום טוב' ואין אומרים בו תחנון. יום זה, בו מתוועדים שבת אחים גם יחד, הוא יום סגולה לקבלת החלטות טובות; ובפרט בענין ההוספה בלימוד התורה – התחלת שיעורים חדשים וחיזוק הקיימים.

נקודות משיחות הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו:

...כל אחד מישראל צריך לעשות כל התלוי בו, כדי שמיד בתחילת ובראשית היום (ולאורך כל היום כולו)

ג. יום שביטל הושע בן אלה פרדיסאות:

כשקרע ירבעם בן נבט את מלכות ישראל מירושלים, העמיד שני עגלים, אחד בדרך והשני בבאר שבע, והיה מביא את העם למקומות אלה להשתחוות לעבודה זרה. כיון שעניי רבים מבני ישראל שבמלכותו עדיין היו נשואות לבית המקדש שבירושלים, הושיב ירבעם פרדיסאות (=מחסומים ושומרים) בכל הדרכים המובילות לירושלים, למנוע עלייתם אל עיר הקודש לעבוד את ה'. הוא חשש גם שמא בהיותם שם יפרקו עולו מעליהם וישתחוו למלך יהודה אשר בירושלים.

מחסומים אלה שהושיב ירבעם היו קיימים כל ימי מלכות ישראל עד אשר ביטלם המלך הושע בן אלה (- היה זה ביום ט"ו באב), באומרו: "כל הרוצה לעלות לירושלים – יעלה".

ד. יום שפסקו לכרות עצים למערכה:

כשעלו עזרא ונחמיה מבבל לבנות את הבית השני, מצאו את הארץ שוממה – כל עציה נעקרו על ידי אויבי ישראל יושבי הארץ. ומכיון שהתעורר צורך גדול בעצים לבנין הבית וכן לצורך עבודת המזבח (להדלקת האש במערכה), נחשבה נדבת העצים לנדבה גדולה וכל הזוכה במצוה זו הביא קרבנו ('קרבן העצים') מתוך שמחה גדולה.

באותם ימים התנכלו יושבי הארץ לעולים מבבל ועשו כל שביכולתם להשבית את מלאכת בנין המקדש ואת עבודת המזבח. הם חסמו את הדרכים והעמידו בהם משמרות כדי למנוע הבאת עצים למקדש. וכשהיו מצליחים אותם מתנדבים בעם אשר חרפו נפשם להביא עצים ממרחקים להגיע בשלום לירושלים, היו הם נכנסים אל העיר כשהעצים על כתפיהם בשירה ובזמרה. ולפי שאין כשרים למזבח אלא עצים יבשים שאין בהם תולעים, על כן בחמישה עשר באב, מדי שנה, היו

...ובהדגשה - התוועדות מתוך שמחה וטוב לבב, בהתאם לכך ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', עד לשמחה הכי גדולה, בדוגמת שמחת נישואין... ובפרט על פי מנהג ישראל שבימים אלו (לאחרי תשעה באב), מרבים בשידוכין וחתונות בישראל (ובפרט שזה בא לאחרי ההפסק בענינים אלו ב'שלושת השבועות').

...ידוע מנהג ישראל שמחמישה עשר באב ואילך, מברכים איש את רעהו בברכת 'כתיבה וחתימה (וגמר חתימה) טובה', וכמרומו במזלו של חודש מנחם אב, מזל אריה - ראשי תיבות 'אלול, ראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבה'. היינו, שבחודש מנחם אב נרמז גמר ושלימות החתימה טובה בה'פתקא טבא' דהושענא רבה"...

יהיה ניכר ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', כמבואר ענינו גם בהלכה, שמיום זה ואילך צריכה להיות הוספה בלימוד התורה וכו'...

...כדאי ונכון לפרסם ולהכריז בכל מקום את הוראת חז"ל ש'מחמישה עשר באב ואילך - דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו'...

...כדאי שיעשו בכל מקום ומקום התוועדות גדולה בשמחה גדולה: לקבץ יהודים - אנשים, נשים וטף, ולדבר דברי תורה, ומה טוב - לערוך סעודת מצוה של 'סיום' מסכת, להדר בנתינת צדקה, ולקבל החלטות טובות להוסיף בעניני תורה ומצוות ובשאר ענינים טובים בעניני הרשות...

שבת נחמו - שלימות הנחמה הכפולה

כשתבוא הנחמה, היא תביא לא רק את השלימות של הבניין הגשמי, אלא גם את השלימות של ההארה האלוקית הרוחנית.

תוכן כפול

זו כוונת דברי חז"ל: "מצוותיה כפולות". בכל מצוה יש תוכן כפול - צד רוחני וצד גשמי. כאשר חז"ל אומרים שבני ישראל חטאו בכפליים, הכוונה שהם חטאו בשני הממדים הללו - הם פגמו הן בצד הגשמי של התורה והמצוות והן בצד הרוחני ערכי שבהן.

כתוצאה מכך, גם העונש היה כפול והחורבן התבטא אף הוא בשני הממדים הללו - חורבן גשמי וחורבן רוחני. יכול היה להיות מצב של חורבן בגשמיות בלבד, ואילו ברוחניות היה נשאר האור והגילוי. אולם הם "לקו בכפליים" - לא רק בחורבן הגשמי, אלא גם בהסתרת רוחני.

המשיח יביא שלימות בכל המובנים

גם בית המקדש הכיל שני ממדים אלה. מצד אחד, היה המקדש בניין גשמי, בעל מידות מוגדרות ומוגבלות. ומצד שני האיר בו אור אלוקי אין סופי. החורבן פגע לא רק בבניין הגשמי, אלא גם בהארה הרוחנית ששרתה בו, ולכן זו מכה כפולה.

וכאשר תבוא הנחמה, תהיה אף היא נחמה כפולה, בשני הממדים הללו. הנחמה תביא לא רק שלימות של הבניין הגשמי, אלא גם שלימות של ההארה האלוקית הרוחנית. שלימות כפולה זו תושג על ידי המלך המשיח, שנשמתו היא הנשמה הכללית והכוללת של כל הנשמות, נשמה שיש בה כל השלימויות. לכן המשיח יביא נחמה כפולה ושלימות בכל המובנים, ומזה תבוא השמחה הגדולה והשלימה של הגאולה, שתבוא בקרוב ממש.

"נחמו נחמו עמי" (הפטרת השבת, ישעיה מ,א)

השבת שלאחר תשעה באב היא הראשונה משבע שבתות הנחמה, ובה קוראים את ההפטרה הנפתחת במילים: "נחמו נחמו עמי". חז"ל מסבירים, הנחמה נאמרה בלשון כפולה ("נחמו נחמו"), שכן "חטאו בכפליים... לקו בכפליים... ומתנחמים בכפליים". במקום אחר אומרים חז"ל: "לפי שמצוותיה כפולות, נחמותיה כפולות".

הכפל הזה דורש ביאור. מהו חטא כפול, עונש כפול ונחמה כפולה? אפשר לדבר על חטא קטן וחטא גדול, עונש קטן ועונש גדול, אבל מהו חטא כפול ועונש כפול, וממילא גם נחמה כפולה? ועוד, מה פירוש המושג "מצוותיה כפולות"?

שני ממדים

כשהתורה מדברת על כפל, הכוונה היא לשני ממדים. ואכן, הדבר שמאפיין את חיי היהודי, את התורה ומצוותיה, את החורבן ואת הנחמה, הם שני הממדים שבכל אלה - המימד הגשמי והמימד הרוחני.

יהודי מורכב משני הממדים הללו - מגוף ומנשמה. שניהם יחד יוצרים מציאות אחת של יהודי. שלימותו היא כאשר שני הממדים הללו שלימים - כשהוא עובד את ה' הן בגופו והן בנפשו.

גם המצוות מכילות שני ממדים אלה: בכל מצוה ישנו הצד הרוחני שבה - הכוונה והרגש שבה - וישנו הצד הגשמי שבה - הדרך שבה מקיימים את המצוה בפועל.

הסיפור השבועי

ביקור פתע

הימים עד שיום אחד, בעיצומו של השיעור המחתרתי, נשמעו החבטות על דלת הבית.

קולו של ר' פינחס נדם באחת. דממה השתררה בחלל החדר. איש לא פצה את פיו.

הדלת נהדפה בפראות. פלוגת חיילים התפרצה פנימה בכלי נשק שלופים. בראשם קצין חמור סבר, שעל מדיו התנוססו דרגות ואותות גבורה שהעידו על בכירותו. עינו ברקו במשטמה עזה כשראה את חבורת היהודים הישובה סביב השולחן.

"אתם עוברים על החוק ברגל גסה!", צרח לעברם בזעם. "על עצם ההתכנסות הבלתי חוקית אתם עלולים להישלח למחנות עבודה בסיביר!".

פחד משתק אפף את היהודים המבועתים. כאילו לא די בשבעת מדורי הגיהנום שעברו, עתה צפוי להם גיהנום מסוג אחר?

ופתאום הבחין הקצין בגמרא המונחת לפני ר' פינחס. כעסו הרקיע שחקים. בבוטות חטף את הספר והחל לדפדף בו, ופניו מאדימות. "אויבי המהפכה ארורים!", צעק. "על הספרות הדתית הזו אתם מכלים את זמנכם! זה פשע כנגד החוק הסובייטי! השלטון רואה זאת בחומרה רבה! עונשכם צפוי להיות רע ומר!".

רק עתה הצליח ר' פינחס להתעשת. "אדוני המפקד", פתח בנימת התנצלות. "אלה פליטים שאיבדו את משפחותיהם, והם חסרי כול. כבודו יודע איזה תוהו ובוהו שורר ברחובות. ההפקרות שולטת, ומעשי ביזה ופשע מתרחשים בכל מקום. כינסתי אותם כאן כדי למנוע מהם להידרדר להתנהגות שאינה ראויה, ובכך לשמור על הסדר והשקט בסביבה.

המהלומות על הדלת הרעידו את לבבות היושבים בחדר. הם הביטו זה בזה בעיניים פעורות מאימה. איש מהם לא דיבר. הם ידעו היטב את הצפוי להם.

שנת תש"ה. בעיר צ'שין (טְשִׁין) שבצ'כיה התלכדה קבוצה קטנה של יהודים ניצולי שואה, שבעור שיניהם הצליחו להינצל מן התופת האיומה. אך בנס חמקו ממלתעות הרשע הנאציות. עתה החלו לאסוף את השברים ולשקם את חייהם.

יהודים אלו היו בעלי אמונה איתנה בבורא, שלא נשברה בתלאות הקשות שעברו. עתה מצאו עצמם בשלטון קומוניסטי, שהחיל על צ'כיה את חוקי הנוקשים.

הפליטים האומללים, שאך לפני זמן קצר מילטו את נפשם מידי רודפיהם, התמודדו עכשיו עם דיכוי רוחני. בין האיסורים שהוטלו על האוכלוסייה היה להתקהל יחדיו, ועל אחת כמה וכמה למטרות דתיות.

מנהיג החבורה היה יהודי תלמיד חכם מופלג ומרביץ תורה ברבים, ר' פינחס פיינשטט שמו. הוא לא אמר נואש. אוצר של ממש נפל לידיו – כרך יחיד של מסכת ביצה. הבשורה התקבלה בהתלהבות בקרב היהודים הצמאים לדבר ה'.

על אף האיסור החמור הסתננו בחשאי בכל יום ויום כשלושים ניצולי שואה לבית קטן בפאתי העיר, וקיימו שיעור גמרא מעמיק, שאותו הרצה ברהיטות ובלהט ר' פינחס.

באותם רגעים חשו היהודים כי טעמה הנצחי של התורה הקדושה מרומם אותם טפח מעל הקרקע, ומגביה אותם מעל למציאות האכזרית שבה הם חיים. אלה היו דקות יקרות של צרי ומרפא לנפשם המעונה. כך חלפו

ניגש היישר אל ר' פינחס. הוא רכן על אוזנו, והחל לדבר במהירות ולמרבה התדהמה – בידיש: "לְמַד! אמר לו, לְמַד עוד! אל תרפה! אתה עושה דבר טוב מאוד! המשך ולְמַד!". סיים את דבריו, ונעלם כלעומת שבא.

המומים ונרעשים נותרו היהודים סביב ר' פינחס, תוהים אם חלום חלמו או שאכן הדברים נאמרו. מי היה האיש, כיצד חשף את מחבואם ומה חולל את השינוי בלבם – זאת לא ידעו. המהפך הדרמטי בהתנהגותו של הקצין חשף לפניהם את האמת הבלתי ניתנת לערעור: לבו של יהודי, יהיה מי שיהיה, עשוי להתעורר ברגע אחד.

ללא שהיות שב ר' פינחס ופתח את כרך הגמרא, החליק בידו על קמטי הדפים שנוצרו בידי הקצין רגע קודם שנשמטו האירה בו פתאום, ובלי אומר ודברים שב להרצות את הסוגיה שנקטעה באיבה. איך אמר לו הקצין? – "לְמַד! לְמַד עוד!".

(על פי סיפורו של הרב משה יעקב הלוי קנר, 'המודיע')

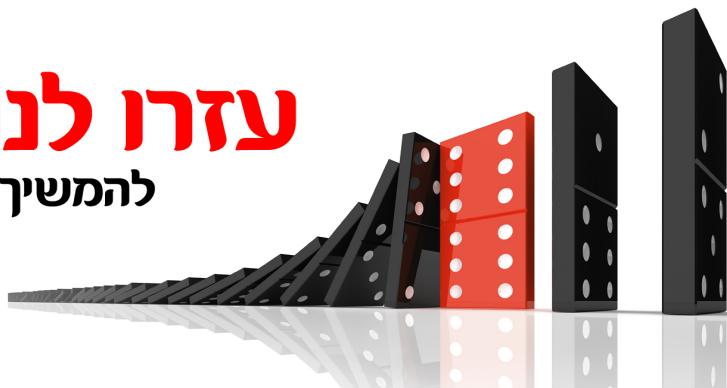
(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

"ראה נא את הצעירים האלה, אין הם מזיקים לאיש. להפך, אילו היו משוטטים ברחובות, ודאי היו נקלעים לתגרות ולתסבוכות אחרות. אנא ממך, התחשב במצב הקשה והנח לנו".

ארשת פניו הזועפת של הקצין התמתנה מעט. ניכר היה כי הדברים נגעו ללבם. ככלות הכול, דברי טעם היו בפיו של היהודי. בהינף אצבע הורה הקצין לאנשיו לצאת מן הבית. הוא יצא בעקבותיהם, ורגע קודם שדמותו המאיימת נעלמה בפתח הדלת, שב והשמיע נאום תוקפני כנגד הלימוד האסור. "בפעם הבאה לא תחמקו מעונש!", התריע. "אבליג הפעם, אך חלילה לכם אם תיתפסו שנית".

לא במהרה הצליחו היהודים להסדיר את פעימות לבם. הביקור הותיר אותם מבוהלים ומלאי חשש מן הבאות. חלפו אך דקות מספר והנה שוב דפיקות בדלת. ברגע אחד שבה החרדה ומילאה את כל ישותם. האם הסכנה חזרה? הפעם זה היה הקצין לבדו. בצעדים מהירים ושקטים

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ואתחנן

תחנוני משה להיכנס לארץ

בהמשיכו את דברי הסיכום והתוכחה לפני מותו, מספר משה: ביקשתי והתחננתי לפני הקדוש ברוך הוא שיכניסני לארץ ישראל. אולם ה' הורני לחדול מהפצרותי והודיעני כי לא אכנס לארץ ורק אראנה מפסגת ההר. כמו כן ציווני ה' למנות תחתי את יהושע תלמידי לשליחות הנהגת העם, להכניסם אל הארץ המובטחת.

חיזוק קיום התורה והמצוות וזכרון מעמד הר סיני

משה מעורר את בני ישראל להתחזק בקיום המצוות ובשמירת התורה ככתבה וכלשונה, באומרו כי אין להוסיף על המצוה ואין לגרוע ממנה. הוא מזכיר את לקח השמדתם של חוטאי עבודת 'בעל פעור', ולעומתם את שכרם של אלה אשר דבקו בה' ויזכו להיכנס לארץ. וממשיך משה ומבטיחם כי אם יקיימו ישראל את התורה בארץ שעומדים הם לרשתה, יכבדום כל העמים ויעריצום בשל חוכמתם ובינתם והתקשרותם המיוחדת באלוקים.

משה מצוה את העם לזכור לנצח את מעמד הר סיני, שעה שנגלה האלוקים לעיניהם ומסר להם ולבניהם עד עולם את עשרת הדברות. זכרון זה, מוסיף הוא, יגונן על בני ישראל מפני כל סוגי עבודת אלילים.

אזהרת העם מפני ירידה רוחנית

משה חושש מפני העתיד להתרחש ברבות השנים, כאשר ישבו בני ישראל שאננים בארץ נחלתם. אשר עם חלוף הזמן מאז חוו את הגילויים האלוקיים במתן תורה

ובנדודיהם במדבר, עלולה התעסקותם וטירדתם בעניני העולם לדדרם לאלילות וחומרניות. על כן מזהירם משה מפני ירידה רוחנית שתגרום להגלייתם מארצם ולפיזורם בין העמים. ובמצבם הנחות בגלותם, מוסיף הוא ואומר, יוחמר מצבם הרוחני ובנקל יושפעו מדרכי שכניהם הגויים ויטמעו בהם.

אולם, מבטיח משה, סוף סוף מצוקתם היא שתוליד את גאולתם. דוקא מתוך קושי הגלות יתעוררו ישראל לזעוק מתוך קירות לבם לבקש באמת את ישועתם רק מהקב"ה. וה', החנון והרחום ישמע צעקתם ולא ישכח את בריתו לאברהם, ליצחק וליעקב ויצילם מכל צרה.

להתחזקת באמונת ה' אחד ובשמירת מצוותיו

אך כדי להימנע מכל אלה, מדגיש משה, 'עליכם לזכור את כל הניסים והאותות והמופתים שעשה ה' לכם למן יציאת מצרים, דרך התגלותו לעיניכם בהר סיני, ועד למופתים שליוו אתכם במסעותיכם במדבר וערב הכניסה לארץ. עליכם להתבונן תמיד בענין מציאות ה' אשר בשמים ובארץ אין עוד מלבדו, ולהתחזק בשמירת חוקיו ומצוותיו בעבור שייטיב עמכם ועם בניכם ויארץ ימיכם'.

ערי המקלט לרוצח אדם בשגגה

על פי הציווי אודותיו למדנו כבר בפרשת מסעי, מוקצות עתה על ידי משה בעבר הירדן המזרחי שלוש ערי מקלט אליהן ינוס הרוצח שהרג אדם בשגגה: העיר בצר בנחלת שבט ראובן, העיר רמות בנחלת שבט גד והעיר בשן בנחלת שבט מנשה.

עשרת הדברות בפעם השניה

בהמשך דבריו אודות אירועי העבר ודברי התוכחה לבני ישראל כהכנה לקראת הכניסה לארץ, מזכיר משה שוב את הברית האלוקית עם ישראל במעמד הר סיני ומפרט בשנית את עשרת הדברות שדיבר ה' מתוך האש באוזני העם.

הוא גם מזכירם אודות היראה העצומה שאחזה בהם בשעת התגלות ה' על הר סיני. יראתם ופחדם היו כה גדולים עד כי לא יכלו להכילה וביקשו כי משה לבדו ישמע את המשך דברי ה' והוא שיעבירם להם. ומוסיף משה אשר נשא הדבר חן בעיני ה': 'מי יתן אשר יראה גדולה זו תלווה את בני ישראל גם בעתיד ותביאם לקיום התורה והמצוות'.

פרשת "שמע ישראל..."

עתה אומר משה לפני בני ישראל את פרשת 'שמע' (הפותחת בפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד") האוצרת בתוכנה את עיקרי אמונת ישראל לדורתיהם עד אחרית הימים. הפרשה כוללת את העיקרים: יחוד ה'; אהבת ה' בלב וקיומה ע"י שינון וקיום מצוותיו בכל עת ובכל שעה; התחזקות בדרכי ה'; הנחלת המסורת לדורי דורות עד עולם; לימוד התורה; מצות תפילין; מצות מזוזה.

דברי אזהרה וחיזוק ענין החינוך

משה שב ומבטיח לעם את ירושת הארץ, אך יחד עם זאת חוזר הוא ומזהירם בנוגע לשמירת דרכי ה' ושלא לנסותו. אולם אם ישכח העם את ה' שהוציאם ממצרים ויסור מדרך התורה והמצוות לילך בדרכי העמים ואליליהם, ימיט הדבר עליו אסונות קשים, ועד להכחדה והגליה. את אזהרותיו אלה, מבהיר משה, יש להעביר כלשונם מדור לדור מאבות לבנים.

עוד מזהירם משה מפני נשואי תערובת עם בני ובנות יושבי הארץ אשר יובילו לחדירת תרבות העמים הקלוקלת אל תוך הווי חיי היומיום, וממילא להתבוללות וטמיעה בהם. כשישבו בני ישראל בארץ לבטח ויזכו לחיי שפע ורווחה. עליהם לנתץ ולאבד כליל את כל סממני התרבות האלילית לסוגיה באשר עם ישראל עם סגולה הוא לה' אלוקיו רק בשל איכותו וקדושתו. כי בו בחר הבורא (לא בשל כמותו) – "כי אתם המעט מכל העמים", כי אם) בשל אהבתו להם ושבועתו לאבות האומה בבריתו שכרת עמם.

יש לדעת, מדגיש משה, כי הקב"ה שומר בריתו וחסדו לעושי רצונו לדורי דורות, אך גם נפרע מעוברי מצוותיו ומאבדם. את דבריו מסיים משה בציווי (אשר הוא נתינת כח) על שמירת כל מצוות התורה, חוקיה ומשפטיה.

בקרו אותנו באתר

המחודש www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

סדר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו

הקב"ה הוא הכל

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

חלקי הבריאה

אפשר היה לחשוב, שרק 'השמים', שהם הברואים הרוחניים העליונים, רק הם יכולים להכיל את הכוח האלוקי. לכן מוסיפה התורה: "ועל הארץ מתחת" – שגם הברואים התחתונים, הגשמיים, אף הם מלאים בכוחו של הבורא.

אך גם בזה לא די, שהרי סוף סוף הארץ הוזכרה בעשרת המאמרות שבהם נברא העולם, ומה על הברואים השונים והרבים הקיימים "בחללו של עולם", שלא הוזכרו כלל במאמרות הבריאה – האם גם הם מלאים בכוחו של הקב"ה, ואין להם שום מציאות משל עצמם? מוסיפה התורה ומדגישה: "אין עוד", שגם "בחללו של עולם" יש רק מציאות אחת – "ה' הוא האלוקים".

כל הפעולות

חלוקה זו קיימת בדרך סמלית גם בחיי כל אדם: יש ה'שמים' שבאדם, זו הנשמה האלוקית שבו. יש ה'ארץ', שזה הגוף הגשמי, שהוא כלי ישיר לאור הנשמה. אך יש גם 'חללו של עולם' – אלה כל עשיותיו של האדם במשך היום.

אומרת התורה, שצריך להכניס את הקב"ה לא רק 'בשמים' – בחיי הנשמה, ולא רק 'בארץ' – בגוף הגשמי, אלא גם 'בחללו של עולם' – בכל מעשיו ופעולותיו של האדם. הכול צריך לשרת את הקדושה האלוקית ולהכין את העולם כולו, עם כל חלקיו, להיות כלי להתגלות האמת האלוקית המוחלטת, כפי שתתגלה בגאולה האמיתית והשלימה.

"בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד".

השבוע אנו קוראים את הציווי המתמצת את רעיון האחדות האלוקית: "וידעת היום והשבות אל לבבך, כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד".

ההכרה ש"ה' הוא האלוקים" מתחלקת כאן לשלושה תחומים: (א) "בשמים" (ב) "על הארץ" (ג) "אין עוד". מהו "אין עוד"? מבאר המדרש – "אפילו בחללו של עולם".

נשאלת השאלה, לשם מה כל הפירוט הזה? וכי יעלה על הדעת, שיש אלוקים נוסף, חלילה, המתחבא במים שמתחת לארץ או בחלל העולם, עד שדרוש ציווי מיוחד לשלול זאת ולהזהיר כל כך בלשון "וידעת... והשבות אל לבבך"?

אין עוד מציאות

בתורת החסידות מוסבר, שפסוק זה בא לשלול לא רק את אפשרות קיומו של אלוקים נוסף, חלילה, אלא הוא בא להבהיר שאין כלל שום מציאות מלבד ה'. הקב"ה הוא המציאות האחת והיחידה הקיימת בעולם – הן בשמים, הן בארץ והן בחלל העולם.

הקיום העצמאי של העולם וברואיו הוא אשליה, הנובעת מחוסר יכולתנו לראות את הכוח האלוקי שמקיים את כל המציאות. אילו יכולנו לראות את האמת, היינו רואים שהכול הוא האלוקים ושהאלוקים הוא הכול. לבריאה אין שום קיום עצמאי משלה, הואיל והיא נבראה יש מאין, ועל כן כל קיומה – בכל רגע ורגע – נובע מהכוח האלוקי שמקיימה וממלא אותה. לכן האמת היא ש"אין עוד מלבדו".

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך כ"ט)

חסידות על הפרשה ואתחנן

**גם הטבע הוא אלוקות שלמעלה
מהטבע
כי ה' הוא האלקים (ד, לה)**

גם שם אלקים, בגימטרייה הטבע, הוא בעצם שם הוי' שלמעלה מהטבע, היה הווה ויהיה כאחד. גם טבע הוא אלוקות, אלא שהדבר מוסתר ונעלם.

(ספר המאמרים 'קונטרסים א' עמ' נו)

**להבין בשכל את הלמעלה מן השכל
אתה הראת לדעת... אין עוד מלבדו (ד, לה)**

כל יהודי "רואה" ומאמין מצד נשמתו ש"אין עוד מלבדו", אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את העניין בשכל - 'לדעת'. רק ידיעה שכלית מביאה להתאחדות פנימית עם הדבר, ואילו באמונה בלבד נשאר העניין בבחינת 'מקיף'.

(ליקוטי שיחות, כרך ד')

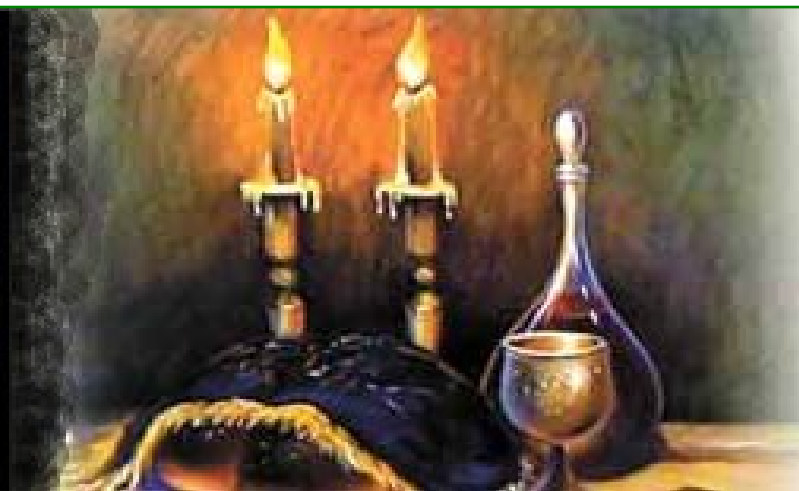
שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	כניסת השבת	עיר (שעון קיץ)
20:00	18:47	י-ם
20:02	19:02	ת"א
20:03	18:54	חיפה
20:01	19:03	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון